

kennispoort
verloskunde

werkgroep psychosomatische
obstetrie en gynaecologie

“Help, een baby op komst”

- sterk vernieuwde opzet
- één congressthema, door ruim vijftig sprekers
- speciale workshops voor multidisciplinaire teams

conferentie 2012

vrijdag 3 februari | 9.00-17.00 uur | Educatorium | Utrecht

www.kennispoort-verloskunde.nl

De invloed van angst en depressie op de zwangerschap en baring

Het congres van Kennispoort Verloskunde 2012 staat geheel in het teken van de psyche. De denkprocessen in het hoofd van zwangeren hebben een grote invloed op de zwangerschap en de bevalling. Hoe worden psychosomatische en psychosociale problemen bij zwangeren gesignaleerd en behandeld? En hoe beïnvloedt het denken van zorgverleners de zorg voor deze kwetsbare groep en de multidisciplinaire samenwerking?

educatorium, utrecht

Het thema wordt over de volle breedte uitgewerkt door ruim vijftig sprekers tijdens negen parallelsessies, vijf plenaire keynotes en drie workshops voor multidisciplinaire groepen. Het programma is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de WPOG, de Werkgroep Psychosomatische Obstetrie en Gynaecologie van de NVOG.

Diverse samenwerkingverbanden in de verloskunde presenteren hoe zij omgaan met angst en zwangerschap. Dertig

onderzoekers presenteren hun onderzoeksposters, die samen een actuele dwarsdoorsnede vormen van het verloskundige onderzoek in Nederland.

Dit vijfde congres van Kennispoort Verloskunde is meer dan ooit gericht op een multidisciplinair publiek van verloskundigen, gynaecologen, psychologen, haptotherapeuten, psychiaters, kinderartsen en huisartsen. Het congres vindt plaats in het Educatorium van de Universiteit Utrecht. ●

Bezoek de congressite www.kennispoort2012.nl voor een volledige beschrijving van alle presentaties.

Programma

09.00 - 09.30 Ontvangst/registratie

09.30 - 09.40 **Welkom** door dagvoorzitter Toine Lagro-Janssen, hoogleraar Vrouwenstudies Medische Wetenschap UMC St Radboud en huisarts en Rafael van Crimpen, voorzitter van de Samenwerkende Opleidingen Verloskunde.

09.40 - 10.05 **Introductie** Klaas Wijma, hoogleraar medische psychologie Universiteit Linköping, Zweden. Introductie op het congressthema over de invloed van angst en psyche op zwangerschap & baring en vice versa.

10.05 - 10.30 **Depressie en zwangerschap** Marieke Paarlberg, gynaecoloog Gelre Apeldoorn & president ISPOG en Mijke Lambregtse-van den Berg, psychiater Erasmus MC. De nieuwste inzichten en actuele onderzoeksresultaten over preventie, screening en behandeling van depressie tijdens de zwangerschap.

10.30 - 10.55 **De ethiek van angst: de verantwoordelijkheid van zorgverleners** Raymond de Vries, hoogleraar Midwifery Science, Academie Verloskunde Maastricht/Universiteit Maastricht. Angst is een krachtige emotie, die het verloop van de bevalling kan beïnvloeden. Het is daarom noodzakelijk dat zorgverleners vrouwen op verantwoorde wijze informeren over hun keuzes met betrekking tot de bevalling. Dit heeft ook betrekking op de wijze waarop de bevalling zelf wordt omschreven: in termen van gezondheid of van risico's?

10.55 - 11.15 Pauze

11.15 - 13.00 **Eerste ronde workshops (1-3) en parallelsessies (1-4)** In de drie workshops wordt echt 'gewerkt' aan het toepasbaar maken van kennis in de VSV of ander samenwerkingsverband. Multidisciplinaire koppels en groepjes krijgen voorrang bij inschrijving. Er is plaats voor maximaal dertig mensen per sessie. Tijdens de vier parallelsessies worden telkens vier tot zes presentaties gegeven met ruimte voor discussie onder begeleiding van een facilitator.

13.00 - 14.00 Lunch & posterpresentatie Nederlands onderzoek

Tijdens de grote posterpresentatie presenteren circa dertig onderzoekers hun resultaten van actueel onderzoek. Op www.kennispoort2012.nl vindt u het meest actuele overzicht van deelnemende onderzoekers.

14.00 - 14.25 **Samenwerking bij milde psychosociale problematiek in de zwangerschap.** Cormel Kirpenstein, verloskundige Verloskundig Centrum Tiel. Praktijkvoorbeeld van succesvolle multidisciplinaire samenwerking in de eerste lijn 'Rondom de zwangere'.

14.25 - 14.50 **Angst voor de pijn** Arie Franx, gynaecoloog en hoogleraar verloskunde, Universitair Medisch Centrum Utrecht. Presentatie over de trends en oorzaken van de groeiende vraag naar pijnbestrijding en sectio zonder medische indicatie. Hoe bereiden we vrouwen beter voor op de zware klus van de bevalling en bieden effectieve coaching?

14.50 - 15.15 Pauze

15.15 - 17.00 Tweede ronde workshops (1-3) en parallelsessies (1, 5-7)

De drie workshops uit de eerste ronde worden herhaald. Ook parallelsessie 1 wordt herhaald. Daarnaast vinden deze ronde drie nieuwe parallelsessies plaats.

17.00 Afsluitende borrel

Workshops

1 Ketenzorg voor zwangeren met angst voor de bevalling

Veelomvattend voorbeeld van multidisciplinaire samenwerking in het VSV in Apeldoorn. Doel is om angst in de zwangerschap te onderkennen en middels haptotherapie en/of psychotherapie aan te pakken. Vijf direct betrokkenen bespreken met de deelnemers hun aanpak, de theorie erachter en de praktijkervaringen: gynaecoloog Marieke Paarlberg, verloskundige Rebecca van Gils, eerste-lijns psycholoog Wietske Tieskens, haptotherapeut Gert Klabbers en Rudie van den Berg, beleidsmedewerker Caransscoop (tevens workshopleider).

2 Signaleren van kwetsbare zwangeren

Workshop over de mogelijkheden voor de opsporing van psychische klachten in de eerste lijn door verloskundigen. En hoe kunnen partners in de geboortezorg samenwerken bij het screenen? De workshop wordt geleid door verloskundig onderzoeker Hennie Wijnen, Academie Verloskunde Maastricht, en een eerstelijns psycholoog.

3 Communicatie van risico's

Psycholoog-onderzoeker Linda Martin en verloskundige Marijke Hoiting bespreken hoe risico's effectief gecommuniceerd kunnen worden. Speciale aandacht is er voor de afstemming binnen een VSV. Linda doet promotieonderzoek 'Prenatale counseling voor screening op aangeboren afwijkingen door verloskundigen' en Marijke is trainer. Beide zijn tevens docent aan de Academie Verloskunde Amsterdam Maastricht.

Parallelsessies

1 Psychiatrie, zwangerschap en baring

Deze intensieve bijspijsessie onder leiding van psychiater Mijke van den Berg wordt geheel verzorgd door de WPOG. Wat elke verloskundige zorgverlener zou moeten weten over angst voor de bevalling (Anne-Marie Sluis), PTSS (Claire Stramrood), bipolaire stoornissen en kraambedpsychose (Veerle Bergink), signalering van angst en depressieve klachten (Diana Koster), preventieve moeder-baby interventies (Karin van Doesum) en SSRI/psychiatrische medicatie (Hans Duvekot).

2 Niet bang voor samenwerking: voorbeelden uit de praktijk

Intensieve samenwerking is de sleutel voor de kwalitatieve verbetering van de zorg rond zwangerschap en geboorte. In deze parallelsessie wordt een schat aan onderzochte praktijkervaringen gedeeld: de psychologische kant van goede multidisciplinaire samenwerking (Walther Stuifzand, Dockwerk), nieuwe scenario's voor samenwerking in perinatale zorg (Juliet Droog, LUMC), regionale consortiumvorming in Nijmegen en Noord-Limburg (Carola Groenen, projectleider), effectieve samenwerking in het 1e-2e lijns geboortecentrum (Marleen Bosch, STBN), samenwerking tussen huisartsen en verloskundigen (Esther Feijen, promovendus AVAG en verloskundige Oda Kerkvliet). Sessieleider is Rafael van Crimpen, AVM.

3 Angst en pijn

Promotieonderzoek van verloskundige Irena Veringa over angst voor de baring, en dan met name angst voor pijn. Trudy Klomp van AVAG/VUmc over haar promotieonderzoek naar 'management of labour pain' met o.a. uitkomsten van de Deliver-studie. Cultureel antropoloog Isabel van Helmond over de culturele betekenis van pijn bij de bevalling. Verloskundige, trainer en coach Ruth Evers sluit af met een interactieve workshop over hoe zorgverleners kunnen omgaan met angst. Hoe werk je aan zelfvertrouwen? Sessieleider is Jannet Bakker, AMC.

4 Sessie A – Midwifery Science - 3 grote studies van de Verloskunde Academies

Evelien Spelten (AVAG) over de resultaten van de Deliver-studie, de nationale vierjarige studie naar het functioneren van de eerstelijns verloskundige zorg. Marianne Nieuwenhuijze (AVM) over de Maastrichtse studie 'Gewoon gezond zwanger'. Doel is de ontwikkeling van richtlijnen en tools, om zwangeren met excessieve gewichtstoename en psychische klachten beter kunnen begeleiden. Hanneke Torij (VAR) en Semiha Denktas (Erasmus MC) over onderzoeken vanuit de VAR: de Academische Werkplaats met bijbehorende

onderzoeksprojecten, het programma 'Klaar voor een Kind' en het VWS-project'.

4 Sessie B – Postertour: 'Aandacht voor etniciteit en achterstand'

Postertour van zeven presentaties rondom het thema 'Aandacht voor etniciteit en achterstand' met korte presentaties van de onderzoekers zelf. Een ideale manier om in kort tijdsbestek een goede indruk van de aanwezige posters te krijgen. De namen volgen binnenkort op de congreswebsite.

5 Sociale kaart/horizontale ketenzorg voor psychosociale klachten in de 1e lijn

Verloskundigen in de eerste lijn ontmoeten regelmatig zwangere vrouwen met (een vermoeden van) psychosociale problematiek. Verwijzing voor specialistische obstetrische zorg is niet altijd nodig, maar wel extra aandacht en expertise die buiten de verloskundige ligt. Hoe onderkennen verloskundigen deze problematiek, wat is een effectieve aanpak en welke experts worden daarbij betrokken? Presentaties van Chantal Quispel (Erasmus MC) over de GyPsy-screening ter detectie van psychopathologie en psychosociale problematiek tijdens de (vroege) zwangerschap; Astrid Merckx (AVM) over preventie van kindermishandeling; Hanneke Termeer (AMC) over signaleren en begeleiden van seksuologische klachten; Anne Annegarn (1e Lijn Amsterdam) over samenwerking tussen verloskundigen, Centra Jeugd en Gezin en AMK. Sessieleider is Hanneke Torij, VAR.

6 Angst en depressie: samenwerking in de POP-poli

De POP-poli's zijn inmiddels niet meer weg te denken, maar hoe werken ze precies, wie stuur je ernaar toe? Presentaties van Adriaan Honig, hoogleraar Ziekenhuispsychiatrie VUmc en medeoprichter van de POP-poli van het Lucas Andreas. Kinderarts Dirk Jan Pot, Gelre Apeldoorn over model vanuit kindergeneeskunde om kwetsbaarheid in te schatten vanuit kindergeneeskundig perspectief. Monique Frohn en Dianne Maingay, psychiater en kinderarts in Flevoziekenhuis Almere over samenwerking met de eerste lijn in een goed functionerende POP-poli. Sessieleider is Evelien Spelten, AVAG.

7 Sessie A – Midwifery Science: opvallend onderzoek van SOV-onderzoeken

Vier presentaties van de verloskunde academies in Amsterdam, Groningen, Maastricht en Rotterdam. Het is een selectie van het meest opvallende en relevante onderzoek, dat de studenten het afgelopen jaar hebben verricht. Op de congreswebsite leest u de titels van alle presentaties.

7 Sessie B – Postertour: 'De techniek van het baren'

Postertour van zes presentaties rondom het thema 'De techniek van het baren' met korte presentaties van de onderzoekers zelf. Een ideale manier om in kort tijdsbestek een goede indruk van de aanwezige posters te krijgen. De namen volgen binnenkort op congreswebsite.

Kosten

Deelname aan Kennispoort 2012 kost € 175,-. Dit is inclusief een programmaboekje en volledige verzorging gedurende de dag.

Locatie

Het congres vindt plaats in het Educatorium, het opvallende onderwijscentrum van de Universiteit Utrecht dat is ontworpen door Rem Koolhaas. Het Educatorium is goed bereikbaar met de snelbussen 11 en 12 vanaf Utrecht Centraal Station. Voor automobilisten zijn op verschillende plekken in De Uithof parkeerplaatsen aanwezig. Een routebeschrijving vindt u op www.kennispoort2012.nl

Accreditatie

Voor dit congres is accreditatie aangevraagd bij de KNOV, NVOG, NVK en NVvP.

Meer informatie

Bezoek onze congressite www.kennispoort2012.nl voor de volledige beschrijving van alle sessies en de inzendingen voor de postersessie.

Aanmelding en betaling

U kunt zich tot uiterlijk 20 januari aanmelden op www.kennispoort2012.nl. LET OP: U moet vooraf uw voorkeur aangeven voor de workshops en de parallelsessies. Schrijf dus op tijd in, want daarbij geldt helaas: vol = vol. U ontvangt kort na aanmelding een bevestigingsmail van ons, samen met de factuur voor het inschrijfgeld. Na ontvangst van uw inschrijfgeld sturen wij uw toegangsbadge en een routebeschrijving op.